

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 105/2023 van 29 juni 2023

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering *tot regeling van de leerjobs* (CO-A-2023-187)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon, mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op het verzoek om advies van de heer Jo Brouns, Vlaams Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 09/05/2023;

Gelet op de bijkomende toelichting verstrekt door de aanvrager op 24/05/2023 en op 05/06/2023;

Brengt op 29 juni 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande de artikelen 3, 6, 17, 19, 27, 28 en 29 van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering *tot regeling van de leerjobs* (hierna "het ontwerp van besluit" of "het ontwerp").

2. Met de decreten van 26 april 2019 *betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC)* en *het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK)*, beiden in werking getreden op 1 september 2019, werd de mogelijkheid gecreëerd in Vlaanderen om buiten het onderwijs zowel beroepskwalificerende opleidings- als EVC-trajecten te organiseren. Er werd immers vastgesteld dat jaarlijks ongeveer 5000 jongeren ongekwalificeerd in de werkloosheid belanden. Als EVC-regisseur beoogt de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (hierna "de VDAB") het concept van leerjobs uit het actieplan "Levenslang Leren" aan te wenden als een beroepskwalificerend EVC-traject om voor deze ongekwalificeerde jongeren een bijkomende weg naar beroepskwalificatie te creëren¹. De leerjob is een begeleid ervaringstraject in een onderneming gericht op het verwerven van de competenties van een beroepskwalificatie; gecombineerd met een aanvullende lescomponent wordt verzekerd dat alle in de beroepskwalificatie opgesomde competenties ook verworven kunnen worden. De attestering van deze verworven competenties gebeurt door het afleggen van een EVC-assessment op het einde van het leertraject.

3. Door te voorzien in een leervergoeding vanuit de onderneming wordt tegemoet gekomen aan financiële verwachtingen van de jongeren. Doordat de leerjob voldoet aan het statuut van leerling in alternerende opleiding (zoals vastgelegd in artikel 1*bis* van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 *tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders*) kan de jongere bovendien rechten opbouwen in de verschillende takken van de sociale zekerheid.

4. Het ter advies voorliggende ontwerp van besluit wordt genomen op basis van artikel 5, §1/1, eerste lid van het decreet van 7 mei 2004 *tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding"* en beoogt de organisatie van de hierboven omschreven leerjobs te omkaderen. Het ontwerp bevat een aantal bepalingen die een verwerking van persoonsgegevens inhouden, in het bijzonder:

- Artikel 3 van het ontwerp, dat de voorwaarden vaststelt waaraan zowel de ondernemingen als de leerjobbers dienen te voldoen teneinde een leerjobovereenkomst te kunnen afsluiten;

¹ Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering *tot regeling van de leerjobs*, "Motivering", p. 1.

- artikel 6 van het ontwerp, dat de (persoons)gegevens oplijst die dienen te worden opgenomen in elke leerjobovereenkomst;
- artikelen 17 en 19, die een aantal opdrachten van de partnerorganisaties - waarmee de VDAB voor de organisatie van de leerjobs samenwerkt in het kader van een samenwerkingsovereenkomst - vaststellen; en
- artikelen 27 tot en met 29 van het ontwerp ("*Hoofdstuk 6. Bepalingen over de gegevensverwerking*"), die een aantal wezenlijke elementen bevatten van de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van de leerjobs.

5. De Autoriteit bespreekt hieronder enkel de bepalingen van het ontwerp van besluit waaromtrent zij opmerkingen heeft.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a. Rechtsgrond

➤ Algemene principes

6. De Autoriteit wijst erop dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, dat is vastgelegd in artikel 8 EVRM en in artikel 22 van de Grondwet. Dit recht is echter niet absoluut. De artikelen 8 EVRM en 22 van de Grondwet sluiten overheidsinmenging in het recht op bescherming van het privéleven (waar ook persoonsgegevens deel van uitmaken) niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling; dat zij beantwoordt aan een algemeen maatschappelijk belang en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling². Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens.

7. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting³ of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd⁴, moet

² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH, Arrest van 4 april 2019, nr. 49/2019 ("*Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling*").

³ Art. 6.1.c) van de AVG

⁴ Art. 6.1.e) van de AVG.

overeenkomstig artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 van de AVG, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 van de Grondwet noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld. Het gaat hierbij minstens om:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

8. Voor zover de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen, omvat de wettelijke bepaling terzake tevens volgende (aanvullende) essentiële elementen:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de (categorieën van) betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de (categorieën van) bestemmingen van de persoonsgegevens, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.
- de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

➤ Toepassing van deze principes

9. De aanvrager geeft aan dat de verwerking van persoonsgegevens waartoe het voor advies voorliggende ontwerp aanleiding geeft, berust op artikel 6.1.e) AVG. De Autoriteit stelt vast dat de bepaalde door het voorontwerp omkaderde verwerkingen van persoonsgegevens een ernstige inmenging in de rechten en vrijheden van betrokkenen inhouden, daar deze:

- betrekking hebben op bijzondere (categorieën van) persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG; en
- voorzien in het gebruik van het rijksregisternummer als unieke identificator.

10. Dit is meer bepaald het geval voor de verwerking van de gegevens uit het strafregister van de mentoren (art. 3, §2 van het ontwerp) en van het rijksregisternummer van de leerjobbers (art. 6 van het ontwerp). Daarom dienen, overeenkomstig artikel 22 van de *Grondwet*, de "essentiële elementen" van de verwerking van de voormelde persoonsgegevens in een formele wettelijke norm, *in casu* meer bepaald het toepasselijke decreet, worden omschreven. Deze elementen zijn: het

precieze en concrete doel of de precieze en concrete doeleinden⁵ waaruit kan worden afgeleid welke gegevens zullen worden verwerkt, de identiteit van de verantwoordelijke(n) voor de verwerking, de gegevenscategorieën die nodig zijn om het doel of de doeleinden te bereiken, de termijn voor de opslag van de gegevens⁶, de (categorieën van) betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt, de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens zullen worden meegedeeld⁷, de omstandigheden waaronder de gegevens zullen worden meegedeeld, alsook de eventuele beperking van de in de artikelen 5, 12 tot en met 22 en 34 AVG bedoelde verplichtingen en/of rechten.

b. Doeleinde(n) van de in te voeren gegevensverwerking

11. Overeenkomstig artikel 5.1.b) van de AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen deze persoonsgegevens vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze mogen worden verwerkt.

12. Uit de bepalingen van het ontwerp van besluit kan worden afgeleid dat de doeleinden van de hierin voorziene verwerkingen van persoonsgegevens bestaan in het afsluiten van een overeenkomst van beroepsopleiding en het afsluiten door de leerjobber en de onderneming door bemiddeling van de partnerorganisatie van een leerjobovereenkomst, de trajectbegeleiding en de uitbetaling van de premie. De Autoriteit is van oordeel dat deze algemene doeleinde(n) als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd kan/kunnen worden beschouwd.

13. De Autoriteit is evenwel van oordeel dat de doeleinde(n) voor de verwerking van de persoonsgegevens vervat in het uittreksel van het strafregister van de mentoren bedoeld in artikel 3, §2 van het ontwerp evenwel niet afdoende welbepaald en uitdrukkelijk omschreven is/zijn (cf. *infra* overweging 22) en bijgevolg dient/dienen te worden verduidelijkt.

c. Verwerkingsverantwoordelijke(n)

14. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

⁵ Zie ook artikel 6.3 van de GDPR.

⁶ Het Grondwettelijk Hof heeft reeds erkend dat "de wetgever de voorwaarden voor de opslag van persoonsgegevens, alsook de duur van die opslag, op algemene wijze kan regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B. 23.

⁷ Zie bv. Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 e.v.

15. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen. De aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving dient met andere woorden te stroken met de rol die deze actor in de praktijk opneemt.

16. Artikel 27 van het ontwerp stelt in dit verband dat *“de VDAB [op]treedt als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de opmaak van de leerjobovereenkomst en de overeenkomst van beroepsopleiding, de trajectbegeleiding en de uitbetaling van de premie”*. De Autoriteit neemt hier akte van.

17. De Autoriteit wijst er wat betreft de verwerkingsverantwoordelijkheid evenwel op dat *prima facie* niet *enkel* de VDAB als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4.7) AVG dient te worden beschouwd voor *alle* verwerking(en) van persoonsgegevens die plaatsvinden in het kader van de leerjobovereenkomsten. Artikel 2 van het ontwerp stelt namelijk: *“Voor de uitvoering van de leerjob wordt tussen de VDAB of de partnerorganisatie en de leerjobber een overeenkomst van beroepsopleiding gesloten overeenkomstig artikel 78 tot en met 83 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding. Daarnaast sluiten de leerjobber en de onderneming door bemiddeling van de partnerorganisatie een leerjobovereenkomst”*⁸. Verder wordt in artikel 3, §2 van het ontwerp een verwerking voorzien van een uittreksel uit het strafregister van de mentor van de leerjobber. Voormeld uittreksel dient te worden afgegeven aan de onderneming en niet aan de VDAB, waardoor eerstgenoemde als (mede)verwerkingsverantwoordelijke dient te worden beschouwd voor de betrokken persoonsgegevens. Bovendien preciseert artikel 27 van het ontwerp zelf voor welke verwerkingen de VDAB verwerkingsverantwoordelijke is, waaruit kan worden afgeleid dat de overige door het ontwerp omkaderde verwerkingen onder de verantwoordelijkheid vallen van een andere entiteit.

18. Teneinde verwarring in hoofde van de betrokkenen te vermijden en met het oog op de voorzienbaarheid en transparantie ten aanzien van deze laatsten, is het bijgevolg aangewezen dit te verduidelijken en in het ontwerp op te nemen welke instantie verwerkingsverantwoordelijke is voor (welk onderdeel van) welke verwerking van persoonsgegevens. De Autoriteit wijst er in dit verband op dat het niet steeds noodzakelijk is de verwerkingsverantwoordelijke uitdrukkelijk en nominatief aan te wijzen in de tekst van de normatieve tekst - met name indien hun rol en verantwoordelijkheid (op

⁸ De Autoriteit onderlijnt.

impliciete wijze) voldoende duidelijk blijkt uit deze normatieve tekst. Indien echter wordt geopteerd voor een expliciete aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de norm, dient er over te worden gewaakt dat deze gebeurt op een duidelijke en voorspelbare wijze voor de betrokkenen. *In casu* is de Autoriteit van oordeel dat de gehanteerde formulering betreffende de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke in artikel 27 van het ontwerp (*i.e.* de vermelding van uitsluitend de VDAB) onvolledig is en tot verwarring kan leiden. Bijgevolg is het aangewezen voormelde bepaling aan te vullen zoals hierboven beschreven.

d. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen (proportionaliteitsbeginsel en beginsel van minimale gegevensverwerking)

19. Artikel 5.1.c) AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

20. Artikel 28 van het ontwerp stelt: "*De volgende persoonsgegevens worden verwerkt in het kader van dit besluit:*

1° de gegevens, vermeld in artikel 3;

2° de gegevens, vermeld in artikel 6;

3° de gegevens, vermeld in artikel 17;

4° de gegevens, vermeld in artikel 19."

21. Artikel 3 van het ontwerp bevat de voorwaarden waaraan de leerjobber en de onderneming dienen te voldoen teneinde een leerjobovereenkomst te kunnen sluiten. De Autoriteit heeft geen opmerkingen wat betreft de voorwaarden opgenomen in artikel 3, §1 van het ontwerp, voor wat betreft de leerjobber. Wat betreft de voorwaarden opgelegd aan de betrokken onderneming, bepaalt artikel 3, §2:

"§2. Om een leerjobovereenkomst te kunnen sluiten, voldoet de onderneming aan de volgende voorwaarden:

1° ze wijst binnen de onderneming een of meer mentoren aan die voldoen aan volgende voorwaarden:

*a) de mentor is van onberispelijk gedrag. Dat blijkt uit een uittreksel uit het strafregister dat niet langer dan één jaar voor de aanwijzing is afgegeven aan de onderneming*⁹;

b) de mentor heeft minstens vijf jaar praktijkervaring in het beroep;

c) de mentor is het Nederlands machtig;

(...)".

⁹ De Autoriteit onderlijnt.

22. Eén van de voorwaarden waaraan de betrokken onderneming dient te voldoen teneinde een leerjobovereenkomst te kunnen afsluiten, is dat deze één of meerdere mentoren dient aan te wijzen waarvan het onberispelijk gedrag dient te worden aangetoond door middel van een uittreksel uit het strafregister dat niet langer dan één jaar voorafgaand aan de aanwijzing is afgegeven aan de onderneming. Wat betreft deze vereiste van de afgifte van een uittreksel uit het strafregister, herhaalt de Autoriteit vooreerst dat zulks dient te worden voorzien in een formele wettelijke norm en niet kan worden volstaan met een bepaling in een uitvoeringsbesluit. De in het uittreksel vervatte persoonsgegevens betreffen immers bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 10 AVG (meer bepaald gegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten), waaromtrent voormelde bepaling stelt dat deze gegevens enkel mogen worden verwerkt *"onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden"*. De Raad van State stelde wat dit betreft: *"het opvragen en inzien van het uittreksel uit het strafregister houden evenwel een verwerking van persoonsgegevens in die een specifieke wetskrachtige bepaling vereist die dergelijke verwerking toelaat"* (cf. ook *supra*, overweging 10)¹⁰. Ten tweede stelt de Autoriteit vast dat de precieze doeleinde van het opvragen van dit uittreksel niet wordt verduidelijkt en de noodzakelijkheid en evenredigheid van deze vereiste niet wordt gemotiveerd in de toelichting omtrent artikel 3 opgenomen in de bisnota aan de Vlaamse Regering bij het ontwerp, waardoor de Autoriteit deze verwerking niet kan toetsen aan de voormelde beginselen. Meer bepaald wordt in de voor advies voorgelegde teksten niet vermeld waarom het opvragen van een uittreksel uit het strafregister van de betrokkenen noodzakelijk zou zijn in het licht van de beoogde doeleinde(n). Dit dient bijgevolg nader te worden gepreciseerd, bij gebreke waarvan deze voorgenomen verwerking niet kan plaatsvinden.

23. De Autoriteit stelt tevens vast dat evenmin wordt gepreciseerd van welke inbreuken de afwezigheid beoogd te worden gecontroleerd in hoofde van de mentoren door middel van het opvragen van het uittreksel uit het strafregister. In dit verband dient er op te worden gewezen dat, overeenkomstig het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG, enkel de gegevens betreffende de inbreuken die relevant en noodzakelijk zijn in het kader van de door het voorontwerp nagestreefde doeleinde(n) mogen worden verzameld en verwerkt. *In casu* houdt dit concreet in dat de informatie vermeld op het uittreksel uit het strafregister beperkt dient te zijn tot die inbreuken die redelijkerwijze een invloed kunnen hebben op de correcte uitoefening van de opdracht van mentor in het kader van de begeleiding van leerjobbers. Dit dient bijgevolg te worden gepreciseerd.

¹⁰ Advies nr. 70.211/1 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, 20 oktober 2021, punt 3.3.

24. Artikel 6 van het ontwerp bevat een opsomming van de elementen, waaronder de (categorieën van) persoonsgegevens die elke leerjobovereenkomst minstens dient te bevatten, met name:

"De leerjobovereenkomst bevat minstens de volgende elementen:

1° de datum van de inwerkingtreding, de einddatum en het voorwerp van de leerjobovereenkomst;

2° de naam, het rijksregisternummer, het domicilieadres en de nationaliteit van de leerjobber;

3° de naam van de onderneming en van de persoon die de onderneming vertegenwoordigt;

4° de naam van de partnerorganisatie;

5° de plaats van uitvoering van de opleiding op de werkplek;

6° de rechten en de plichten van de partijen;

7° het bedrag van de vergoeding, vermeld in artikel 21;

8° de verplichting van de onderneming om de wettelijke, verordenende en conventionele bepalingen, inzonderheid met betrekking tot de sociale verzekering, arbeidswetgeving, welzijnswetgeving en verzekeringen, die van toepassing zijn op de onderneming, na te leven;

9° de beperkte aansprakelijkheid van de leerjobber bij schade ten aanzien van de onderneming en derden;

10° de vermelding dat de lescomponent deels e-leren kan omvatten".

25. Vooreerst merkt de Autoriteit op dat het - wat betreft de opsomming van de verplicht op te nemen persoonsgegevens van de betrokkene - aangewezen is de zinsnede "minstens" in de eerste zin van artikel 6 van het ontwerp te schrappen. De Autoriteit verwijst in dit verband naar de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgens dewelke het gebruik van de uitdrukking "ten minste" ertoe leidt dat de betrokken categorieën niet als afdoende geïdentificeerd of identificeerbaar kunnen worden beschouwd en ervoor zorgt dat niet wordt voldaan aan de vereisten van duidelijkheid en nauwkeurigheid¹¹. De huidige formulering leidt er immers toe dat de verwerkingsverantwoordelijke bijkomende (categorieën van) persoonsgegevens zou kunnen verzamelen en verwerken, dewelke niet strikt noodzakelijk zijn voor de beoogde doeleinden, hetgeen in strijd is met het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG.

26. Wat betreft de voorziene verwerking van het rijksregisternummer, dient erop te worden gewezen dat dit strikt geregeld wordt door artikel 8 van de Rijksregisterwet. De Autoriteit onderschrijft het belang van correcte identificatie en het daarbij verwerken van gegevens die voldoen aan de vereisten van kwaliteit en juistheid. Het gebruik van het rijksregisternummer is evenwel enkel

¹¹ HvJ-EU, 22 november 2022, gevoegde zaken C-37-20 en C-601/20, WM t. Luxembourg Business Registers, §§51, 81 en 82 (<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=268842&pageIndex=0&doclang=FR&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=118116>)

toegelaten mits een voorafgaandelijke machtiging van de minister van Binnenlandse Zaken of indien dit uitdrukkelijk is voorzien door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie¹².

27. De Autoriteit stelt vast dat artikel 4/1 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het *publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding"* (VDAB) een wettelijke basis biedt voor de verwerking van het rijksregisternummer van de betrokkenen door de VDAB en zijn dienstverleners.

28. Wat betreft de noodzaak tot vermelding van het *rijksregisternummer* en de *nationaliteit* in de leerjobovereenkomst, preciseert de aanvrager – naar aanleiding van een verzoek tot bijkomende toelichting – dat het rijksregisternummer wordt vermeld in het kader van de DIMONA-aangifte die de onderneming moet doen en dat de nationaliteit wordt vermeld in het kader van de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. De Autoriteit neemt hier akte van doch wijst erop dat het aangewezen is deze motivering op te nemen in de toelichting bij artikel 6 van het ontwerp in de bisnota aan de Vlaamse Regering.

29. De Autoriteit herinnert er verder aan dat unieke identificatienummers tevens een bijzondere bescherming genieten onder de AVG. Artikel 87 AVG voorziet meer bepaald dat de lidstaten die een nationaal identificatienummer vaststellen, er moeten over waken dat dit alleen wordt gebruikt met passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene. Zo vestigde de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorganger van de Autoriteit, reeds eerder¹³ de aandacht op in acht name van volgende waarborgen ter zake:

- het gebruik van een algemeen identificatienummer moet worden beperkt tot de gevallen waarin dit strikt noodzakelijk is aangezien dit gebruik risico's impliceert inzake koppeling van bestanden;
- de doeleinden moeten duidelijk en expliciet worden gepreciseerd zodat men de beoogde soorten verwerkingen kan vermoeden/voorzien;
- de bewaartermijn en de eventuele mededelingen aan derden moeten eveneens worden omkaderd;
- technische en organisatorische maatregelen moeten het beveiligd gebruik passend omkaderen; en
- de niet-naleving van de bepalingen die het gebruik omkaderen moeten worden gesanctioneerd aan de hand van effectieve, proportionele en ontradende sancties.

¹² Artikel 8, §1 Rijksregisterwet stelt meer bepaald in dit verband: "*§ 1. De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, wordt door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken toegekend aan de overheden, instellingen en personen, bedoeld in artikel 5, § 1, wanneer dit gebruik noodzakelijk is voor de uitvoering van taken van algemeen belang. (...) Er is geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.*"

¹³ Zie advies nr. 19/2018 van 29 februari 2018 betreffende een voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen "Binnenlandse Zaken".

e. Bewaartermijn

30. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (beginsel van opslagbeperking).

31. Artikel 29 van het ontwerp bepaalt dat *"de gegevens die in het kader van dit besluit worden verwerkt voor de doeleinden vermeld in artikel 28 worden bewaard gedurende een termijn van tien jaar vanaf de beëindiging van de leerjobs"*.

32. De bisnota aan de Vlaamse Regering betreffende het ontwerp stelt wat dit betreft dat de voormelde bewaartermijn wordt vastgesteld *"rekening houdende met de bewaartermijnen opgelegd door ESF"*. Gevraagd naar bijkomende verduidelijking hieromtrent, stelt de aanvrager dat *"artikel 82 van de verordening 2021/1060 bepaalt dat, onverminderd de staatssteunregels, de beheerautoriteit ervoor zorgt dat alle bewijsstukken met betrekking tot een door de fondsen ondersteunde concrete actie gedurende vijf jaar worden bewaard. De verordening staatsteun 2014/651 bepaalt een bewaartermijn van 10 jaar. De VDAB heeft te maken met heel veel maatregelen. Aangezien niet altijd duidelijk is of de verordening staatssteun al dan niet van toepassing is, heeft de VDAB beslist om een bewaartermijn van 10 jaar te hanteren voor de bewijsstukken die een uitgave verantwoorden. Naast de Europese regelgeving moeten we ook nog rekening houden met de financiële verantwoording opgelegd door artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en de burgerlijke aansprakelijkheid van het burgerlijk wetboek (art. 2262bis) die beiden een termijn van 10 jaar voorzien. Na afloop van 10 jaar zullen de gegevens vernietigd worden"*. De Autoriteit wijst er wat dit betreft op dat bewaartermijnen inderdaad kunnen worden afgestemd op termijnen vastgesteld in toepasselijke Europese regelgeving. Ze wijst er evenwel op dat het niet in overeenstemming met het beginsel van opslagbeperking vervat in artikel 5.1.e) AVG kan worden beschouwd om (gevoelige) persoonsgegevens op te slaan voor een bepaalde bewaartermijn op basis van (Europese) wetgeving die *mogelijk* van toepassing zou zijn op de betrokken overeenkomsten en bijgevolg hiermee gepaarde gaande verwerkingen van persoonsgegevens. Er dient te worden nagegaan welke regelgeving al dan niet van toepassing is *in casu*. Verder is het aangewezen de motivering betreffende de bewaartermijn op te nemen in de bisnota aan de Vlaamse Regering, met het oog op de transparantie ten aanzien van de betrokkenen.

33. Verder stelt de Autoriteit vast dat artikel 29 geen *maximale* bewaartermijn bepaalt voor wat betreft de betrokken persoonsgegevens. Er wordt met andere woorden niet bepaald na verloop van welke termijn de betrokken stukken niet langer *mogen* worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, zoals nochtans vereist door artikel 5.1.e) AVG. De Autoriteit verwijst in dit verband eveneens naar het arrest 110/2022 van het Grondwettelijk Hof, waarin dit

laatste benadrukte dat “door niet in een maximumtermijn voor het bewaren van persoonsgegevens te voorzien, de [betrokken bepalingen] niet bestaanbaar [zijn] met de artikelen 10, 11 en 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 5, lid 1, punt e) van de AVG”. Bijgevolg dienen de maximale bewaartermijnen van de verwerkte persoonsgegevens of minstens de criteria ter bepaling hiervan te worden opgenomen in het voorliggende ontwerp. Verder is het tevens aangewezen te preciseren dat de persoonsgegevens vervolgens zullen worden vernietigd.

34. Tot slot stelt de Autoriteit vast dat één enkele bewaartermijn – *i.e.* 10 jaar – lijkt te worden vastgesteld voor alle verwerkingen van persoonsgegevens omkaderd door het ter advies voorliggende ontwerp. Er dient evenwel op te worden gewezen dat de bewaartermijn dient te worden afgestemd op de betrokken verwerking. Wat betreft de door artikel 3, §2 van het ontwerp voorziene verwerking van de gegevens uit het strafregister van de mentoren kan een bewaartermijn van 10 jaar niet als proportioneel worden beschouwd. Hiervoor dient bijgevolg een afzonderlijke en kortere (maximale) bewaartermijn te worden voorzien dan wel dienen criteria te worden vastgesteld op basis waarvan deze bewaartermijn kan worden bepaald. De Autoriteit is in dit verband van oordeel dat *prima facie* geen noodzaak lijkt te bestaan voor de onderneming om de uittreksels uit het strafregister langer te bewaren dan noodzakelijk voor de in artikel 3, §2 van het ontwerp voorziene controle. In het licht van de beginselen van minimale gegevensverwerking (art. 5.1.c) AVG) en opslagbeperking (art. 5.1.e) AVG), is het aangewezen dat de onderneming deze uittreksels – na kennis hebben te genomen van de erin vervatte gegevens – vernietigt. De effectieve naleving van de bewaarplicht vereist eveneens dat inhoudelijke elementen van het uittreksel niet apart mogen worden bewaard door de betrokken onderneming of dienst. Met andere woorden, het is niet enkel noodzakelijk dat het uittreksel wordt vernietigd, maar eveneens om na te gaan dat er geen interne notities worden bijgehouden waarin de inhoud van het uittreksel wordt overgenomen¹⁴. Desgevallend kan wel intern een notitie worden bijgehouden waarbij louter wordt aangegeven dat de in artikel 3, §2 vermelde voorwaarde werd gecontroleerd en dat hieraan is voldaan, zonder vermelding van bijkomende informatie.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het ontwerp van besluit:

- opnemen van de wezenlijke elementen van de verwerking van persoonsgegevens vervat in het uittreksel uit het strafregister voorzien in artikel 3, §2 van het ontwerp in een formele wettelijke norm (decreet) overeenkomstig het legaliteitsbeginsel vervat

¹⁴ Cf. in dit verband ook Advies nr. 2021/70 van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens van 7 september 2021, randnr. 33, https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2021_70_advies.pdf.

in artikel 6.3 AVG in samenhang gelezen met artikel 22 van de Grondwet (overwegingen 10 en 22);

- verduidelijking van de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van artikel 4.7) AVG in artikel 29 van het ontwerp (overwegingen 14-18);
- motivering van de noodzaak en het evenredige karakter van de verwerking van de uittreksels uit het strafregister van de mentoren bedoeld in artikel 3 van het ontwerp (overweging 22) alsook precisering van de inbreuken waarvan de afwezigheid *in casu* beoogd te worden gecontroleerd en motivering van het relevante en noodzakelijke karakter van deze gegevens voor de verwezenlijking van de nagestreefde doeleinde(n) (overweging 23);
- schrapping van de zinsnede "minstens" in artikel 6 van het ontwerp (overweging 25);
- motivering van de noodzaak tot vermelding van het rijksregisternummer en de nationaliteit van de betrokkenen in de leerjobovereenkomst, zoals bepaald in artikel 6 van het ontwerp (overweging 26-29);
- precisering van de motivering van de bewaartermijn van tien jaar van de verzamelde en verwerkte persoonsgegevens, het voorzien van *maximale* bewaartermijnen en het voorzien van afzonderlijke (maximale) bewaartermijnen wat betreft de uittreksels uit het strafregister bedoeld in artikel 3, §2 van het ontwerp (overwegingen 30-34).

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

